

ריקוד עצי הגן

מילים ולחן : אמיתי נאמן

התווים והטקסט נמצאים בלינק הבא, באדיבות אתר "זמרשת".

<https://www.zemereshet.co.il/m/song.asp?id=918>

מיועד לכיתות: ג-ד

סולם: פה מז'ור (החלק השני מאופייין בחלקו במצלול מינורי של הדרגה השישית, רה).

מנעד: נוּנה (דו ראשון - רה שני).

מבנה: א - א - ב

חלק א' (ת' 1-4), חוזר פעמיים.

-כולל ארבע פסוקיות קצרות בנות תיבה אחת.

-שלושת הפסוקיות הראשונות מסתיימות:

(1) בתבנית רתמית זהה

(2) בסיום פתוח (בצלילים סול, סול ורה), כאשר רק הפסוקית האחרונה מסתיימת על הטוניקה (פה).

הפסוקית השלישית דומה לפסוקית הראשונה, ובשתיהן בולט המקצב שמינית ושתי ששעשריות המשמש כקישוט של ההברות (נוימות). באופן זה הברה אחת מחולקת לשתיים: "ה-ה-גן", "ל-א-בש".

הפסוקית השנייה והפסוקית האחרונה מאופיינות בתבנית של סינקופה

חלק ב' (ת' 5-12)

כולל ארבעה פסוקים בני שתי תיבות כל אחת: ת' 5-6; ת' 7-8; ת' 9-10; ת' 11-12.

- שלושת הפסוקים הראשונים זהים מבחינה ריתמית ומאופיינים שתי תבניות רתמיות:

1. תבנית ריתמית מס.

2. תבנית ריתמית מס.

- הפסוק הראשון (ת' 5-6) והשלישי (ת' 9-10) זהים.
- בפסוק השני (ת' 7-8) המלודיה שונה במעט בתבנית השנייה.
- הפסוק האחרון מסתיים על צליל הדומיננטה (דו). מבחינה ריתמית הוא שונה משלושת הפסוקים הראשונים, כאשר ת' 11 כוללת שילוב של מרכיבים ריתמיים משתי התבניות החוזרות.

ת' 11-12

הערה: בסוף חלק ב' לא מצויין כי יש לחזור לחלק א'. עם זאת, נהוג לחזור ולשיר שוב את חלק א' כיוון שהסיום של חלק ב' על הצליל דו, הדומיננטה של פה, מזמין זאת.

המרכיבים המוסיקליים המהווים נקודת אחיזה בהקניית השיר:

חלק א':

1. התבנית החוזרת בסופי הפסוקיות
2. ההברות המקושטות (נוימות) בערך הריתמי של שמינית ושני חלקי שש-עשרה.
3. הסיומות של הפסוקיות בחלק א' (פתוח או סגור).

חלק ב':

1. שתי התבניות הריתמיות של שלושת הפסוקים הראשונים.
2. מבנה החלק (זיהוי הפסוקים).

הדגשים בביצוע השיר: יש לעקוב אחר הוראות הביצוע המופיעות בתווים.

שלבי הוראה:

הצגת השיר:

השמעה 1-3: מיקוד הקשב באמצעות שאלות על הטקסט:

-התלמידים יזהו (בהצבעה, תוך כדי שירת המורה) את שמות הפרחים והעצים המצויינים בשיר.

-התלמידים יצינו את השמות שהופיעו בשיר, והמורה תרשום את התשובות על גבי הלוח.

- התלמידים ימספרו את סדר הופעת הפריטים בשיר.

-התלמידים יזהו את שמות הצבעים המופיעים בשיר.

הקניית השיר

הערה: ניתן להקנות את השיר לאורך שני שיעורים. בסוף השיעור הראשון התלמידים יצטרפו לשירת המורה בחלק א' ויאזינו לחלק ב'.

השמעה 4-6: התמקדות בחלק א' בלבד

-התלמידים יזהו בהצבעה את סופי הפסוקיות.

-התלמידים יחקו את המורה בהקשת התבנית ולאחר מכן יזהו אותה בחלק א' (ללא עזרת המורה), באמצעות מחיאה או טפיחה.

-התלמידים יבחנו את סוף הפסוקית האחרונה המסתיימת בחצי, וימחישו בתנועת מחיאה ארוכה.

- זוגות בעמידה: התלמידים ימחאו במחיאה משותפת את סופי הפסוקיות (התבנית החוזרת והחצי).

השמעה 7: חלק א' בלבד

-התלמידים יזהו בהצבעה את המקומות שבהם ההברה מחולקת לשני צלילים (שמינית ושני חלקי ששעשרה).

- לאחר איתור המקומות ניתן להאזין שוב לשירת המורה, להצטרף לשירה ולהקיש בשתי אצבעות את המקצב.

השמעה 8-9: התמקדות בחלק ב' בלבד

-התלמידים יצביעו בסופי הפסוקים.

-התלמידים יציירו באוויר קשת ארוכה לאורך כל אחד מהפסוקים.

-התלמידים ילכו במרחב ובסופי הפסוקים יחליפו כיוון/ יפנו במחוות קידה לחבר העומד לידם/ ימחאו עם חבר את הצליל הארוך בסוף כל פסוק.

הערה: בחלק הראשון של השיר התלמידים התרגלו לשמוע פסוקיות בנות תיבה אחת, והם ירצו ליישם זאת גם בחלק השני. לכן יש לתרגל את האורך השונה של הפסוקים בחלק השני.

השמעה 10-11: המשך התמקדות בחלק ב'

- המורה תשיר ותמחא את התבנית הריתמית הראשונה והתלמידים יצטרפו במחיאית התבנית השנייה. את התבנית הריתמית של הפסוק האחרון יבצעו יחדיו.

תבנית ריתמית מס. 1

תבנית ריתמית מס. 2

- החלפת תפקידים: התלמידים ימחאו את התבנית הראשונה והמורה את התבנית השנייה.

- כני"ל בשתי קבוצות: כל קבוצה מוחאת תבנית אחת.

תרגול השיר (שיעור המשך)

- אזכור השיר באמצעות חידון או משחק:

- התלמידים יזהו את השיר לפי תבניות מקצב בולטות שהמורה תקיש, או ארגון הטקסט שנכתב כתפזורת על גבי הלוח.

- התלמידים יצטרפו לשירת המורה

- המורה תאזין לשירת התלמידים, ולפי הצורך תתמקד במקומות בעייתיים במלודיה, בריתמוס, בטקסט או באופן הביצוע.

-שירת מענה לפי הפסוקים

1. חלק א': המורה תשיר את הפסוקית הראשונה, התלמידים ישירו את השנייה וכך לסירוגין.

חלק ב': המורה תשיר את כל הפסוק הראשון, התלמידים את הפסוק השני וכך לסירוגין

2. החלפת תפקידים – התלמידים ישירו את הפסוקית הראשונה, המורה את השנייה וכו'.

3. שירת מענה בין שתי קבוצות תלמידים.

4. שירת מענה בליווי מחיאות כפיים שקטות של מקצב השיר.

5. שירה פנימית:

א. הפסוקית ראשונה תושר בקול בליווי מחיאת כפיים של מקצב השיר, והשנייה- בשירה פנימית בליווי מחיאות כף שקטות. כך לסירוגין לאורך כל השיר.

הערה: אם המחיאת המקצב אינה מדוייקת ושקטה, יש לתרגל זאת באופן נפרד.

ב. כני"ל – הפעם הפסוקית הראשונה תושר בשמיעה פנימית בליווי מחיאת מקצב, והפסוקית השנייה עם שירה.

ג. שירת מענה (לפי הפסוקים) **בשמיעה פנימית** בין המורה לתלמידים תוך מחיאת כף של מקצב השיר.

ד. כני"ל שירת מענה בשמיעה פנימית בין שתי קבוצות תלמידים.

ה. כל ילד בתורו מוחא בשמיעה פנימית את המקצב של הפסוק.

- **פיתוח שמיעה הרמוני:** זיהוי הפסוקיות הפתוחות והסגורות של חלק א' (לכיתות מתקדמות):

המורה מנגנת בליווי הרמוני התלמידים מגיבים לסופי הפסוקית בקפיצה לחישוק (בפסוקית האחרונה) ובעמידה מחוץ לחישוק (בסופי שלושת הפסוקיות הראשונות).

הערה: התרגיל דורש ידע קודם ותרגול בנושא.

ביצוע השיר (שירה עצמאית של התלמידים):

- **שירת מענה בדרכים שונות:**

א. בין שתי קבוצות.

ב. בין סולן/נים לשאר התלמידים.

ג. כל אחד מהתלמידים שר בתורו סולו לפי פסוקי השיר.

ד. הצעה תזמור ראו בקובץ מצורף.

- בהמשך ניתן לעבוד על אוריינות מוסיקלית: מקצבים, קריאה מן התווים וכו'.